

Miljöprövningsdelegationen

Stjarnsunds Gård i Askersund Aktiebolag
billy@stjarnsundsgard.se

Kungörelsedelgivning

Tillstånd till anläggning för djurhållning

Kod enligt miljöprövningsförordningen (2013:251): 1.10-i
Verksamhet enligt 1 kap. 2 § industriutsläppsförordningen (2013:250)

Beslut

Miljöprövningsdelegationen inom Länsstyrelsen i Örebro län lämnar med stöd av 9 kap. miljöbalken Stjarnsunds Gård i Askersund Aktiebolag (bolaget), 559081-3324, tillstånd till befintlig och utökad anläggning för djurhållning på fastigheten Stjarnsund 8:17 i Askersunds kommun. Det planerade stallet ska lokaliseras enligt huvudalternativet, se bilaga 1.

Tillståndet gäller för 200 000 platser för värphöns.

Miljöprövningsdelegationen godkänner miljökonsekvensbeskrivningen.

Miljöprövningsdelegationen avslår yrkandet om igångsättningsmedgivande.

Villkor

1. Om inte annat följer av övriga villkor ska verksamheten bedrivas i huvudsak i enlighet med vad bolaget har angett i ansökningshandlingarna och i övrigt åtagit sig i ärendet.
2. Hantering av organiska gödselmedel och fodermedel ska ske på ett sådant sätt att läckage och spill till omgivningen förebyggs och begränsas och så att olägenheter inte uppkommer för närboende. Om eventuellt spill uppstår ska detta tas om hand omedelbart.
3. För att begränsa avgången av ammoniak och hindra utsläpp till mark och vatten ska lagring av fast fjäderfäködsel ske på tät

platta på ett sådant sätt att läckage och spill kan samlas upp. Förvaring ska ske under tak eller annan likvärdig tät täckning, som förhindrar uppfuktning och minskar vindpåverkan. Ytvatten ska förhindras att rinna till gödsellagringen.

4. Lagring av flytgödsel ska ske i behållare med fast eller flytande tak som minimerar ammoniakavgång samt förebygger och begränsar luktstörningar.
5. Markkartering på egen och arrenderad mark ska göras minst en gång vart tionde år. En växtnäringsbalans avseende kväve och fosfor ska upprättas för verksamheten minst en gång vart tredje år.
6. Spridning av organiskt gödselmedel ska ske enligt en årligen upprättad gödslingsplan grundad på aktuell markkartering, grödornas behov och aktuell gödselanalys/balansberäkning.
7. Journal ska fortlöpande föras över djurhållning och växtodlingsåtgärder på skiftesnivå avseende total tillförsel av växtnäring, tillförd mängd stallgödsel, tidpunkt för spridning, typ av gröda, samt tidpunkt för eventuell nedmyllning.
8. Organiska gödselmedel ska myllas eller brukas ned senast inom 12 timmar efter spridning, såvida inte spridning sker i växande gröda.
9. Vid spridning av organiska gödselmedel ska hänsyn tas till rådande och förväntade väderleksförhållanden, så att risken för näringsläckage och luktolägenhet begränsas. Spridning av organiska gödselmedel ska ske under så få och koncentrerade perioder som möjligt. Spridning under lördagar, söndagar, helgdagar eller helgdagsaftnar ska så långt som möjligt undvikas.
10. Spridning av organiska gödselmedel får inte ske närmare vattentäkt än 50 meter. Skyddszoner ska lämnas till vattendrag och vattenförande diken med hänsyn till markens lutning. En minst 20 m bred skyddszon ska dock alltid undantas från gödselspridning. Vid spridning i direkt anslutning till vårbruket eller om exakt spridningsteknik används till exempel släpslangsteknik får dock avståndet till vattendrag och vattenförande diken minskas om spridningen kan utföras så att gödsel inte riskerar att hamna utanför åkern.

11. Spridning av stallgödsel och bekämpningsmedel får inte ske närmare dräneringsbrunnar än 1 m.
12. Skriftliga avtal ska upprättas för hantering av stallgödsel som inte ska spridas på mark som bolaget äger eller arrenderar (egen spridningsareal). Den egna spridningsarealen samt den spridningsarealen som de skriftliga avtalen omfattar ska minst motsvara det totala behovet av spridningsareal för den mängd stallgödsel som djurhållningen ger upphov till. Förändringar i spridningsarealen genom spridningsavtal, arrende, köp eller annat ska anmälas till tillsynsmyndigheten.
13. Tvättvatten från stallbyggnader, spolvatten från spolplatta och pressvatten från lagring av ensilage ska ledas till tät behållare.
14. Den ekvivalenta ljudnivån (L_{eq}) från verksamheten får utomhus vid bostäder inte överstiga följande värden.

50 dBA	helgfri måndag-fredag	kl. 07.00–18.00
45 dBA	lördagar, söndagar och helgdagar	kl. 07.00–18.00
45 dBA	kvällstid	kl. 18.00–22.00
40 dBA	nattetid	kl. 22.00–07.00

Momentana ljud (L_{Fmax}) får inte överstiga 55 dBA nattetid kl. 22.00–07.00.

Kontroll ska ske med hjälp av närfältsmätningar och beräkningar alternativt immissionsmätningar. Mätning och beräkning av ekvivalent ljudnivå ska utföras för den tid då den bullrande verksamheten pågår.

Kontroll ska ske så snart det skett förändringar i verksamheten som kan medföra att värdena riskerar att överskridas eller när tillsynsmyndigheten bedömer att det behövs.

15. Kemiska produkter, bränsle och avfall ska förvaras och hanteras så att spill och läckage inte kan nå avlopp och så att förorening av mark, yt- och grundvatten undviks. Förvaring av flytande kemiska produkter och flytande farligt avfall ska ske på tät invallad yta eller med motsvarande typ av säkerhetssystem för uppsamling av vätska. Uppsamlingsvolymen ska motsvara minst den största enskilda behållarens volym plus 10 % av volymen av övriga behållare inom samma invallning. Behållare ska skyddas mot påkörning och vid förvaring utomhus ska invallningen vara skyddad mot nederbörd.

Brandsläckningsutrustning samt absorptionsmedel ska finnas lättillgängligt för att spridning av förorening vid eventuellt läckage eller spill snabbt ska kunna förhindras.

16. Bolaget ska i syfte att hushålla med energi särskilt optimera energianvändningen i verksamheten. Energiaspekten ska beaktas vid val av fläktar, lampor och annan utrustning samt vid översyn av underhålls- och drivrutiner för verksamheten. Resultaten av bolagets arbete ska årligen rapporteras till tillsynsmyndigheten i miljörapporten.
17. Ett aktuellt kontrollprogram ska finnas för verksamheten och följas. Kontrollprogrammet ska möjliggöra en bedömning av om villkoren följs. I kontrollprogrammet ska anges mätmetoder, mätfrekvens och utvärderingsmetoder. Bolaget ska skicka in ett reviderat kontrollprogram för verksamheten till tillsynsmyndigheten inom tre månader från det att detta tillstånd har tagits i anspråk.
18. Senast sex månader innan verksamheten i sin helhet eller i någon väsentlig del upphör ska bolaget lämna in en plan för avveckling till tillsynsmyndigheten. Planen ska minst omfatta omhändertagande av lagrade kemiska produkter och avfall från verksamheten samt förslag till undersökningar av de föroreningar som verksamheten kan ha gett upphov till.

Delegationer

Miljöprövningsdelegationen överlåter med stöd av 19 kap. 5 § punkten 9 miljöbalken och 22 kap. 25 § tredje stycket åt tillsynsmyndigheten att vid behov besluta om ytterligare villkor avseende:

1. åtgärder för att begränsa luktstörning vid närliggande bostäder på grund av gödselspridning (villkor 2, 9)

Igångsättningstid

Den med tillståndet avsedda utökade verksamheten ska ha satts igång senast 7 år efter det att detta beslut vunnit laga kraft annars förfaller tillståndet i denna del.

Tillsynsmyndigheten ska meddelas när verksamheten sätts igång.

Verkställighet

Miljöprövningsdelegationen bifaller bolagets yrkande om verkställighetsförordnande. Tillståndet får tas i anspråk även om beslutet inte har vunnit laga kraft.

Tillsynsmyndigheten ska meddelas när tillståndet tas i anspråk.

Återkallelse av tidigare beslut

När detta tillstånd tas i anspråk upphör tidigare meddelat tillstånd samt beslut om villkorsändring att gälla.

Kungörelsedelgivning

Kungörelse om detta beslut införs inom 10 dagar från datum för beslutet i Post- och Inrikes Tidningar samt i ortstidningen Nerikes Allehanda. Beslutet hålls tillgängligt hos Rådhuset, Stöökagatan 8 i Askersund till och med den 11 mars 2026.

Beskrivning av ärendet

Bakgrund

Bolaget har lämnat in en ansökan på grund av behov att utöka verksamheten med antal platser för värphöns.

Tidigare beslut

Miljöprövningsdelegationen lämnade den 20 december 2011 Sternsunds Produktion AB, 556081-1670, tillståndenligt miljöbalken, med föreskrivna villkor, till anläggning för djurhållning och biogasproduktion på fastigheten Stjärnsund 8:8 (numera Stjärnsund 8:17) i Askersunds kommun (dnr 551-3724-2011). Tillståndet omfattade bland annat djurhållning med plats för totalt 120 000 värphöns, motsvarande 1 200 djurenheter. Den 26 juni 2026 beslutade Miljöprövningsdelegationen om ändring av villkor 2 i tillståndet (dnr 551-1084-2012).

Samråd

Enligt miljöbedömningsförordningen (2017:966) antas verksamheten medföra betydande miljöpåverkan. Samråd har skett med Länsstyrelsen, Sydnärkes Miljö- och byggnämnd (Askersunds kommun) och med de enskilda som har antagits bli särskilt berörda av verksamheten. Samråd har även skett med övriga statliga

myndigheter, de kommuner, den allmänhet och de organisationer som kan antas bli berörda. Samrådet har skett genom möte med myndigheter, annonsering i ortspressen samt direktinformation per post.

Ärendets handläggning

Ansökan med miljökonsekvensbeskrivning kom in till Miljöprövningsdelegationen den 22 oktober 2025. Ansökan har kungjorts i ortstidningen Nerikes Allehanda samt på Länsstyrelsens webbplats och har remitterats till Sydnärke miljö- och byggnämnd i Askersunds kommun. Naturvårdsverket, Havs- och vattenmyndigheten samt Myndigheten för civilt försvar har fått en underrättelse om ansökan med möjlighet till yttrande. Yttranden har kommit in från Länsstyrelsen i Örebro län. Bolaget har fått tillfälle att bemöta yttrandena och meddelat att de inte kommer yttra sig.

Ansökan med miljökonsekvensbeskrivning

Yrkanden

- a) Tillstånd att utöka befintlig djurproduktion till högst 200 000 platser för fjäderfä (värphöns), vilket motsvarar 2 000 djurenheter, på fastigheten Stjärnsund 8:17 i Askersunds kommun, Örebro län.
- b) Befintliga villkor nr 2, 3 och 7 (dnr 551-3724-2011) ska läggas som ett åtagande. Anledning är att det ska finnas möjlighet att söka miljöstöd.
- c) Befintliga villkor nr 4, 5, 6 och 8 (dnr 551-3724-2011) föreskrivs med nya villkor pga ingen användning av rötrest, se villkor nr 2, 3, 4 och 5.
- d) I befintligt tillstånd (dnr 551-3724-2011) ska villkor nr 18 och 20-23 tas bort på grund av att det inte finns någon biogasanläggning.
- e) Villkor och åtagande godkänns i enlighet med bolagets förslag.
- f) Miljökonsekvensbeskrivningen godkänns.
- g) Tiden för igångsättande av verksamheten bestäms till sju år från att beslutet har fått laga kraft.
- h) Tillståndet inte ska tidsbegränsas.
- i) Igångsättningsmedgivande och verkställighetsförordnande, inom angiven fastighet meddelas.
- j) Återkallelse av tidigare beslut. När det nya tillståndet tas i anspråk och vunnit laga kraft ska tidigare meddelat miljötillstånd upphöra att gälla.

Bolagets yrkande för ett igångsättningsmedgivande är att det är angeläget att kunna starta med schakt- och grävningsarbeten innan slutligt beslut är taget. Anledningen är att kunna utföra schakt- och grävningsarbeten vid en tidpunkt på året, som är lämplig för markberedning, vilket är säsongsbetonat bland annat av nederbörd och temperaturer.

Bolagets yrkande om verkställighetsförordnande innebär att beslutet ska gälla omedelbart vid beslut om tillstånd och vid beslut om igångsättningsmedgivande. Bolaget är angelägen om att få ta tillståndet i anspråk omgående för att:

- Efterfrågan av ägg är stort ifrån konsumenterna på marknaden. Därför är det angeläget att kunna starta verksamheten så snart som möjligt.
- Säkra affärsuppgörelser med bank, byggfirmor, leverantörer av stall och utrustning.
- Fördröjning äventyrar affärsuppgörelser och marknad.
- Det bedrivs redan idag en befintlig tillståndspliktig verksamhet.

Bolaget yrkar på en igångsättningstid på 7 år efter att tillståndet har vunnit laga kraft samt att tillståndet inte ska tidsbegränsas. Planerad uppstart av utökad produktion är omgående efter att kommande beslut har fattats av Miljöprövningsdelegationen. Anledning till en tid för 7 år är som likviditet, generationsskifte och en etappvis igångsättningstid för utökning. Vilken åtgärd som startar upp först, nytt hönsstall eller ombyggnation av befintliga stall, styrs och påverkas av marknadens efterfrågan och likviditet. Upphandlingar och projektering, samt lämplig tid på året påverkar också start. En investering av detta slag är en mycket stor och kostsam investering för ett företag av denna storlek. Det är en långsiktig satsning som kräver långsiktiga förutsättningar. För att Sverige ska kunna producera livsmedel i tillräcklig mängd krävs rätt förutsättningar för de företag som är villiga att investera i produktionsmöjligheten.

Åtaganden

Spridning av gödsel ska ske enligt en årligen upprättad gödslingsplan som baseras på aktuell markkartering (inte äldre än 10 år) och aktuell analys av stallgödselns innehåll av kväve och fosfor. Flytgödseln ska analyseras med avseende på kväve och fosfor minst en gång per år (befintligt tillstånd villkor 2).

En växtnäringsbalans avseende kväve, fosfor och kalium ska upprättas minst vart tredje år (befintligt tillstånd villkor 3).

Bevuxna skyddszoner, minst 6 meter breda, ska anläggas på åkermark utmed diken och vattendrag som är utmärkta på terrängkartan, skala 1:50 000. Till övriga vattendrag och vattenförande diken ska en bevuxen skyddszon på minst 1 m finnas räknat från dikets övre kant. Skyddszonerna ska vara ständigt gräsbevuxna och får brytas för ny insådd högst en gång vart femte år. Sluttande strandzon och strandbrink längs vattendrag räknas inte som sådan skyddszon utan denna ska finnas eller anläggas inom åkermarken. Skyddszoner ska även anläggas utmed invallade områden om diken eller vattendrag finns längs med invallningen. Inom skyddszon får varken gödsling eller kemisk bekämpning ske (befintligt tillstånd villkor 7).

Förslag till villkor

1. Om inte annat följer av övriga villkor ska verksamheten i huvudsak bedrivas i enlighet med vad bolaget angivit i ansökan eller i övrigt åtagit sig i ärendet.
2. Stallgödsel ska brukas ned snarast möjligt dock senast inom 12 timmar efter det att spridning skett, såvida inte spridningen sker i växande gröda. Med växande gröda avses en väl etablerad gröda avsedd för skörd, sådd i normal tid och med normal utsädesmängd. Tidpunkten för spridning av stallgödsel ska anpassas till sådana väder- och vindförhållanden som minskar risken för luktolägenheter och ammoniakavgång. Spridning av stallgödsel får endast undantagsvis ske på lördagar, söndagar, helgftnar och helgdagar. Om störande lukt uppstår vid närliggande bostäder p.g.a gödselspridning ska åtgärder omedelbart vidtas så att störningen minimeras.
3. Spridning av stallgödsel får inte ske närmare vattentäkt än 50 m. Skyddszoner ska lämnas till vattendrag och vattenförande diken med hänsyn till markens lutning. En minst 20 m bred skyddszon ska dock alltid undantas från gödselspridning. Vid spridning i direkt anslutning till vårbruket eller om exakt spridningsteknik används till exempel släpslangsteknik får dock avståndet till vattendrag och vattenförande diken minskas om spridningen kan utföras så att gödsel inte riskerar att hamna utanför åkern. Se vidare villkor 4.

4. Spridning av stallgödsel och bekämpningsmedel får inte ske närmare dräneringsbrunnar än 1 m.
5. Transport av stallgödsel ska ske med ändamålsenliga fordon och på sådant sätt att spill inte uppkommer.
6. Förändringar i spridningsarealen genom spridningsavtal, arrende, köp eller annat ska anmälas till tillsynsmyndigheten.
7. Vid tillfälle då annan än bolaget utför spridning av gödsel åligger det bolaget att informera om gällande villkor enligt detta tillstånd
8. Spolmöjlighet för spridningsfordon ska finnas i anslutning till gödselvårdsanläggningen. Spolvattnet ska ledas till gödselbehållare.
9. Ljudnivån från verksamheten ska begränsas så att den ekvivalenta ljudnivån som frifältsvärde vid bostäder inte överstiger: 50 dB(A) dag kl. 07:00 - 18:00, 45 dB(A) kväll kl. 18:00 - 22:00 samt söndag och helgdagar kl. 40 dB(A) natt kl. 22:00 - 07:00.

Om hörbara tonkomponenter förekommer ska ovanstående värden sänkas med 5 dB(A). Nattetid får momentanvärden vid bostäder inte överstiga 55 dB(A).

De angivna begränsningsvärdena ska kontrolleras genom närfältsmätningar och beräkningar eller genom immisionsmätningar. Ekvivalentvärdena ska beräknas för de tidsperioder som anges ovan. Kontroll ska ske så snart det skett förändringar i verksamheten som kan medföra ökade bullernivåer eller annars efter beslut av tillsynsmyndigheten. Mätning/beräkning ska avse den/de bostäder som är mest exponerade av buller från verksamheten.

10. Lagring av bekämpningsmedel och flytande farligt avfall ska ske under tak på ogenomsläpplig invallad yta utan avlopp. Bekämpningsmedel ska förvaras inlåsta. Tillredning och påfyllning av kemiska bekämpningsmedel samt rengöring av spruta ska göras på biobädd eller på platta med avrinningsmöjligheter till tät behållare. Platsen ska vara minst så stor att den största sprutan ryms både på längden och på bredden i transportläge. Påfyllning och rengöring av spruta kan vid tillfälle även ske på det skifte som ska sprutas eller på annan

biologiskt aktiv mark med växtäcke. All tillredning, påfyllning och rengöring ska ske på ett betryggande avstånd från brunnar och vattendrag och på ett sådant sätt att yt- och grundvatten inte förorenas eller annan miljöskada uppstår.

11. Lagring och hantering av bränsle, farligt avfall och kemiska produkter i övrigt ska ske på sådant sätt att spill och läckage inte kan nå avlopp samt så att förorening av mark, ytvatten eller grundvatten förebyggs. Spillolja får inte användas för smörjningsändamål eller liknande.
12. Bolaget ska i syfte att hushålla med energi särskilt optimera energianvändningen i verksamheten. Energiaspekten ska beaktas vid val av fläktar, lampor och annan utrustning samt vid översyn av underhålls och drivrutiner för verksamheten. Resultaten av bolagets arbete ska årligen rapporteras till tillsynsmyndigheten i miljörapporten.
13. Bolaget ska planera och kontrollera transporterna som sker till följd av verksamheten i syfte att minimera transportarbetet och miljöanpassa nödvändiga transporter både internt och externt. Resultaten av bolagets arbete ska årligen rapporteras till tillsynsmyndigheten i miljörapporten.
14. Journal ska fortlöpande föras över djurhållning och växtodlingsåtgärder på skiftesnivå avseende total tillförsel av växtnäring, tillförd mängd stallgödsel, tidpunkt för spridning, typ av gröda, samt tidpunkt för eventuell nedmyllning.
15. Bolaget ska tillse att brandsläckningsutrustning samt absorptionsmedel och utrustning för uppsamling av spill och läckage från verksamheten finns lättillgängligt inom anläggningen.
16. En förslag till kontrollprogram ska uppräknas och lämnas in till tillsynsmyndigheten senast 3 månader efter det att tillståndet tagits i anspråk.

Bolagets beskrivning av verksamheten

Brukningssentrum ligger cirka fyra kilometer söder om tätorten Askersund. Inom 500 m från verksamheten finns totalt 9 närboende/bostadshus. Ca 600 m öster om befintliga stall ligger en slottsbyggnad med tillhörande flyglar. Slottet ägs och drivs av

Kungliga Vitterhets Historie- och Antikvitets Akademien, (Kungliga Vitterhetsakademien), Stockholm.

Bolagets inriktning är äggproduktion och konventionell växtodling på Stjernerunds gård i Askersunds kommun. Produktionen sker i nuläget i tre stall med sex olika avdelningar. Förändringen jämfört med dagens produktion innebär nybyggnation av hönsstall, gödselförvaring, anläggning för foderberedning och om- och tillbyggnader för optimering av befintliga stall för den sökta verksamheten. I tabellen beskrivs antal platser med inredning och gödselsystem innan och efter utökning. Antal belagda platser kan variera över tid, men kommer efter utökning inte överskrida det maximala antalet belagda platser.

Dagens produktion			Planerad produktion	
Djurslag	Platser (st)	System	Platser (st)	System
Fjäderfä, värphöns, stall 1	36 000	Aviarysystem med flytgödsel	36 000	Aviarysystem med klet- och flytgödsel
Fjäderfä, värphöns, stall 2	36 000	Aviarysystem med kletgödsel	48 000	Aviarysystem med kletgödsel
Fjäderfä, värphöns, stall 3	48 000	Aviarysystem med kletgödsel	50 800	Aviarysystem med kletgödsel
Fjäderfä, värphöns Stall 4 (nybyggnation)			65 200	Aviarysystem med kletgödsel
Summa	120 000		200 000	

Huvudalternativet för att utöka produktionen är att bygga ett fristående, nybyggt stall (stall 4) i direkt anslutning till det befintliga brukningscentrumet. Placeringen föreslås söder om nuvarande stall 2. En samlad bedömning av stall 4 är att huvudalternativet förespråkas ur natur- och kulturmiljösynpunkt. Placeringen bedöms vara mest optimal särskilt med tanke på logistik, arbetsmiljö och smittskydd.

Värphönsen sätts in vid 16 veckors ålder och har då en vikt på ca 1 250 gram. Hönsen värper under en period av ca 79 veckor varefter de lämnar anläggningen och skickas till Håkantorps slakteri. Höns som dör under omgång bränns i den av Jordbruksverkets godkända halmpanna. Tomtid efter slakt är ca 3-4 veckor. Omgångsbyte utförs 4 ggr per år. Insamling och förpackning av äggen sker i en servicedel dit äggen levereras automatisk via transportband. Där finns också lokaler för lagring av äggen, elcentral, vattencentral, hygienslussar samt personalutrymmen. Merparten av äggen går till Kronägg, men även försäljning via egen gårdsbutik.

Gödseln hanteras både som flyt- och kletgödsel och sprids med bred-/bandspridning i direkt anslutning till sådd eller växande gröda alternativt nedbrukning senast 12 timmar efter spridning. Spol- och tvättvatten avleds och hanteras som flytgödsel, som sprids

i växande gröda till stråsäd med bandspridning på försommar/sommar.

Lagring av kletgödsel sker på tätt underlag (gödselplatta med tre väggar) och en uppsamlingsbehållare för lakvatten. Lagring av fast- och kletgödsel kommer att göras under tak eller med annan likvärdig tät täckning eller teknik för att reducera ammoniakavgång. Däremot används mindre gödselplattor tillfälligt som omlastningsytor vid utgödsling ifrån stallen, innan gödseln transporteras till ett lagringsutrymme med tak eller annan likvärdig tät täckning. Till spol- och tvättvatten används gödselbrunnar med bottenfyllning som har stabila svämtäcken, vilket reducerar ammoniakförluster under lagring. Gödsel kommer att transporteras med specialfordon med stor lastningskapacitet och täta baklämmar. Gödselleveranser kommer att ske kontinuerligt under året.

Lagringskapaciteten för stallgödsel kommer att motsvara minst 10 månaders produktion. Behovet av lagringskapacitet för kletgödsel är ca 5 668 m³ och för flytgödsel ca 4 164 m³ vid fullt utökad produktion. Behållare för mellanlagring finns på Hammars gård (Askersund, Skyrsta 4:1), gödselplattor finns på Bro gård (Askersund, Bro 1:6) och Mörby gård (Askers-Mörby 4:2). Avtal finns med Stjernsunds Gård AB.

Bolagets bruksareal ligger på 1 329,7 ha. Grödor som odlas är övervägande spannmål (höst- och vårsådd), oljeväxter och en del vallodling. Växtodlingsplan upprättas årligen och växtnärbalans minst vart tredje år. Gödselanalys av kletgödsel tas varje år. Beräkningar visar att totala behovet, vid max 22 kg tot-P/ha och år under en femårsperiod, ligger på 1 407 ha spridningsareal. Företaget har inte tillräckligt med spridningsareal, utan viss del av årsproduktionen kommer att avyttras. Verksamheten avyttrar redan idag kletgödsel till andra företag i närområdet, vilket kommer även att utföras framöver vid full djurproduktion.

Verksamheten omfattas av Industriutsläppsdirektivet (IED). Den planerade produktionen kommer att bedrivas i enlighet med bästa tillgängliga teknik (BAT) och följa gällande miljökrav.

Bolaget har redovisat steg 1-3 enligt Naturvårdsverkets vägledning om statusrapporter. Bolaget har analyserat behovet av statusrapport och bedömt att planerad verksamhet inte kommer att ge upphov till sådan förorening av mark och vatten, att vidare steg och genomförande av statusrapport krävs. Bolaget har

därmed beslutat att statusrapport inte behöver upprättas för anläggningsområdet.

Miljökonsekvensbeskrivning

Bolaget har i samband med ansökan upprättat en miljökonsekvensbeskrivning. Av denna framgår sammanfattningsvis följande.

Brukningscentrum och spridningsarealer ligger utanför nitratkänsligt område. De dominerande vindriktningarna i området är sydvästliga.

Den planerade verksamheten medför utsläpp till luft, främst i form av ammoniak. Dessa utsläpp uppstår huvudsakligen genom förluster från djurstallar samt vid lagring och spridning av gödsel. Beräkningar av ammoniakavgången genomförs varje år och presenteras i miljörapporteringen. För att begränsa utsläppen har företaget implementerat moderna system för gödselhantering i stallen, anpassade för både fast (klet-) och flytgödsel. Genom att tillsätta kompoststartare (Quaterna Activa 500) i stallgödseln och zeolitlera i fodret förbättras gödselns effektivitet och näringsinnehåll. Hönsen ges även ferment, vilket bidrar till att binda ammoniak och näringsämnen direkt i gödseln, vilket minskar risken för förluster till luft och vatten. För att minska ammoniakavgången från hönsstallar används mekanisk ventilation som aktivt styr luftflödet genom stallet.

Elförbrukning ligger på ca 500 MWh per år och förväntas hamna på ungefär 562 MWh/år. Företaget producerar därtill el från egen solcellsanläggning, ca 45% av egen elenergi eller 228 MWh/år. Solcellsanläggningen planeras att byggas ut och fördubbla sin produktion.

Bolaget gör bedömningen att vattentillgången är tillräcklig för verksamhetens behov. De två befintliga djupborrade brunnarna, som används idag, ger även fortsättningsvis mycket goda uttagsmöjligheter för både djurproduktion och närliggande bostäder. Avståndet till närmaste dricksvattenbrunn hos närboende är stort, och antalet närboende i området är begränsat.

Transporterna till och från verksamheten sker huvudsakligen via riksväg 50 samt via uppfartsvägen som leder från riksväg 50 till djurstallarna. Interna transporter inom verksamheten sker både på

större vägar, såsom riksväg 50 och väg 205, och på mindre vägar som väg 585 mot Mårsätter och väg 599 mot Mariedamm.

Verksamheten kommer inte att bruka större arealer än vad som redan används i den pågående driften. Antalet gödseltransporter från gården till satellitbehållare kommer att koncentreras till lågsäsong, vilket minskar trafiktrycket under högsäsong på uppfartsvägen och kring brukningscentrum. Genom att använda satellitbrunnar minskar även transporterna vid gödselspridning, eftersom avstånden till fälten blir kortare. Större delen av arealen ligger inom en radie av cirka en mil, varav ungefär hälften ligger inom fyra kilometers avstånd från gårdscentrum.

Verksamheten har ett godkännande från Jordbruksverket för att förbränna kadaver från hönsproduktionen i en egen halmpanna på gården.

Yttranden

Sydnärke miljö- och byggnämnd

Nämnden har meddelat att de avstår från att yttra sig.

Länsstyrelsen i Örebro län

Länsstyrelsen tillstyrker att Miljöprövningsdelegationen beviljar bolaget tillstånd till befintlig och utökad verksamhet för äggproduktion på fastigheten Stjärnsund 8:17 i Askersunds kommun. Utöver de villkor som bolaget föreslagit bedömer Länsstyrelsen att följande villkor ska gälla för verksamheten:

1. Hantering av organiska gödselmedel och fodermedel ska ske på ett sådant sätt att läckage och spill till omgivningen förebyggs och begränsas och så att olägenheter inte uppkommer för närboende. Om eventuellt spill uppstår ska detta tas om hand omedelbart.
2. Lagring av fast fjäderfäködsel ska ske på tät platta och under tak eller annan likvärdig tät täckning, som förhindrar uppfuktning och minskar vindpåverkan. Ytvatten ska förhindras att rinna till gödselplattan.
3. Lagring av flytködsel ska ske i behållare med fast eller flytande tak som minimerar ammoniakavgång samt förebygger och begränsar luktstörningar.
4. Skriftliga avtal ska upprättas för hantering av stallködsel som inte ska spridas på mark som bolaget äger eller arrenderar.

5. Tvätt- och spolvatten från rengöring av stallbyggnader ska samlas upp i behållare för omhändertagande.

Länsstyrelsen bedömer att de ovanstående villkoren är villkor som normalt ställs på denna typ av verksamhet.

Bolaget har angett att tak/täckning finns för lagring av fast- och flytgödsel. Villkoren om täckning syftar till att bland annat minska ammoniakavgången till luft. Bolaget kommer sprida gödsel på egen mark samt avyttra en del gödsel. Länsstyrelsen bedömer att det är viktigt att bolaget kan visa för tillsynsmyndigheten att det finns tillräcklig spridningsareal. Det är därför motiverat med skriftliga avtal för den stallgödsel som ska spridas. Tvättvatten och spolvatten från rengöring av stallar kan innehålla näringsämnen eller föroreningar kan ha en påverkan på yt- och grundvatten om det släpps ut i omgivningen. Vattnet bör ledas till en tät behållare. Bolaget har angett att tvättvatten avleds till flytgödselbrunn.

Motivering till beslutet

Miljökonsekvensbeskrivning

Miljöprövningsdelegationen konstaterar att bolaget har genomfört samråd och upprättat en miljökonsekvensbeskrivning enligt bestämmelserna i 6 kap. miljöbalken och miljöbedömningsförordningen (2017:966). Miljöprövningsdelegationen finner att inlämnad miljökonsekvensbeskrivning uppfyller kraven enligt 6 kap. miljöbalken och kan godkännas.

Statusrapport

Verksamheten är enligt 1 kap. 2 § industriutsläppsförordningen (2013:250), IUF, en industriutsläppsverksamhet. I samband med en tillståndsansökan krävs därmed en statusrapport som beskriver nuläget i mark och grundvatten. En statusrapport krävs dock inte om risken är liten för att verksamheten medför föroreningsskada inom ett sådant område.

Miljöprövningsdelegationen gör ingen annan bedömning än bolaget avseende risken för föroreningsskada och behovet av en statusrapport. Utredningen har visat att risken är liten för att den beskrivna industriutsläppsverksamheten medför föroreningsskada och därmed behöver inte en statusrapport upprättas.

Tillåtlighet

Industriutsläppsverksamheten

Av 1 kap. 13 § IUF följer att slutsatser om bästa tillgänglig teknik (Best Available Technique, BAT) ska användas som referens vid tillståndsprövning. Detta gäller även för slutsatser i BREF-dokument (BAT Reference Document) framtagna under IPPC-direktivet, men då endast i fråga om slutsatser utan utsläppsvärden. BREF-dokument framtagna under IPPC-direktivet ersätts successivt av slutsatser enligt IED-direktivet för respektive bransch.

Miljöprövningsdelegationen bedömer att verksamheten, om den bedrivs i enlighet med villkoren i detta beslut och om de åtgärder som redovisas i ansökan vidtas, kommer att bedrivas i huvudsak i enlighet med bästa tillgängliga teknik.

Val av plats

Enligt 2 kap. 6 § första stycket miljöbalken ska för verksamhet som tar i anspråk ett mark- eller vattenområde, väljas en plats som är lämplig med hänsyn till att ändamålet ska kunna uppnås med minsta intrång och olägenhet för människors hälsa och miljön. Enligt 2 kap. 6 § andra stycket miljöbalken ska bestämmelserna i 3 och 4 kap. miljöbalken tillämpas endast i de fall som gäller ändrad användning av mark- eller vattenområden.

Verksamheten innebär ändrad markanvändning i och med en ny stallbyggnad. Området för nytt stall omfattas av riksintresse för kulturmiljövård, benämnt Edö–Stjernesund, Askersund enligt 3 kap. 6 § miljöbalken. Området för nytt stall omfattas även av riksintresse för rörligt friluftsliv benämnt Vättern enligt 4 kap. 3 § miljöbalken. Miljöprövningsdelegationen bedömer att lokaliseringen av det nya stallet inte kommer skada riksintressena påtagligt i och med att stallet placeras längs med befintligt stall vid befintligt brukningscentrum.

Några andra intressen enligt 3 kap. 2-9 §§ miljöbalken berörs inte. Verksamheten bedöms gå att förena med en från allmän synpunkt lämplig användning av markresurserna.

Enligt 2 kap. 6 § tredje stycket miljöbalken får tillstånd inte ges i strid med gällande detaljplan eller områdesbestämmelser. Små avvikelser får dock göras, om syftet med planen eller bestämmelsen

inte motverkas. Det saknas detaljplan eller områdesbestämmelser för området och verksamheten strider inte mot översiktsplanen.

Bedömning av miljöpåverkan

Lokaliseringen av verksamheten till fastigheten Stjärnsund 8:17 skulle få effekter för människors hälsa och miljön enligt följande.

Djurhållningen är en pågående verksamhet som funnits på platsen under en lång tid. Utökningen innebär att ett nytt stall kommer att uppföras med tillhörande gödsellagring.

Verksamheten ger upphov till lukt från stallar och gödselspridning samt buller från transporter. Utsläpp till luft och vatten kan ske i samband med lagring och spridning av gödsel. Det finns flera boende inom 500 meter från gårdscentrum. Eventuella störningar av den utökade verksamheten bedöms vara acceptabla för närboende.

Avgång av ammoniak till luft samt utlakning av växtnäringsämnen till vatten (främst fosfor och kväve) medför en negativ omgivningspåverkan. Bolaget har redovisat vilka åtgärder som vidtas för att minska ammoniakavgången.

Miljöprövningsdelegationen anser att om verksamheten bedrivs enligt bolagets åtaganden och i enlighet med de villkor som föreskrivs nedan kan verksamheten tillåtas på den föreslagna platsen.

Miljökvalitetsnormer

Miljöprövningsdelegationen bedömer att bolagets verksamhet inte bidrar till att någon miljökvalitetsnorm överträds.

Miljömål

Verksamheten bedöms inte motverka möjligheten att uppnå de nationella miljömålen.

Villkor

Bolaget har i stort sett yrkat på samma villkor som i tidigare tillstånd. En del av de föreslagna villkoren har omformulerats för att överensstämma med nuvarande sätt att villkora djurhållande verksamhet och vissa villkor har tagits bort.

Allmänna villkoret (villkor 1)

Villkoret syftar till att binda bolaget till vad som har uppgetts i ansökan och vad bolaget i övrigt har åtagit sig i ärendet om inte annat framgår av tillståndet. Det innebär att bolagets åtaganden och utfästelser blir bindande även om de inte kan kopplas till något specifikt villkor.

Bolaget har åtagit sig att hålla skyddszoner utmed diken och vattenvattendrag och att skyddszonerna ska vara ständigt bevuxna samt att gödsling eller kemisk bekämpning inte får ske inom skyddszonerna.

Hantering av gödsel och foder (villkor 2)

Spill av stallgödsel och foder kan innebära att det uppstår olägenheter för miljön eller människors hälsa. Det är därför viktigt att läckage och spill till omgivningen förebyggs och begränsas såväl inom anläggningen som vid transporter. Olägenheter för närboende och närliggande verksamheter kan vara t.ex. lukt vid hantering av stallgödsel. Om luktolägenhet skulle uppkomma får tillsynsmyndigheten möjlighet att föreskriva ytterligare villkor för att förhindra utsläpp av luktande ämnen, se under Delegationer.

Täckning av gödsel (villkor 3-4)

För att minimera avgången av ammoniak till luft ska gödsel täckas på något lämpligt sätt.

Markkartering och växtnäringsbalans (villkor 5-6)

Bolaget har yrkat på att villkor om gödslingsplan och växtnäringsbalans ska tas som åtagande i stället för att villkoras med hänvisning till att det ska finnas möjlighet att söka miljöstöd.

För att minska risken för vattenförorening och minska belastningen av växtnäringsämnen behöver gödselspridning anpassas efter spridningsarealernas jordartsförhållanden samt att spridning bör ske på sådant sätt att växtmaterial och mark kan utnyttja stallgödselns växtnäringsinnehåll på bästa sätt.

Miljöprövningsdelegationen finner därför att det finns anledning att ställa villkor om växtnäringsbalans och gödselplan. Det är vanligt förekommande att ställa villkor om detta vid dylik verksamhet.

En växtnäringsbalans visar hur mycket förluster av kväve, fosfor och kalium som verksamheten ger upphov till. Eftersom förhållandena i verksamheten förändras över tid och för att minimera förlusterna

anser Miljöprövningsdelegationen att växtnäringsbalansen bör aktualiseras inom tre års intervall.

Journal (villkor 7)

Journalföring syftar bland annat till att bolaget ska kunna visa upp för tillsynsmyndigheten att spridning av gödsel sker på ett miljömässigt korrekt sätt.

Spridning av gödsel (villkor 8–11)

För att minimera ammoniakavgång och luktproblem som uppstår i samband med spridning, bör gödseln, utom vid spridning i växande gröda, brukas ned så snabbt som möjligt.

Miljöprövningsdelegationen bedömer att nedbrukning inom 12 timmar är rimligt. Faktorer som väder, vind, spridningsteknik samt snabb nedbrukning av gödseln påverkar ammoniakavgången samt lukt. Villkor om skyddsavstånd syftar till att undvika påverkan på vattenkvaliteten i närliggande vattentäkter samt vattendrag.

Spridningsavtal (villkor 12)

För att säkerställa att den uppkomna gödseln kan hanteras på ett sätt som inte innebär olägenhet för miljön ska bolaget inneha skriftliga avtal för avyttring av stallgödsel. Bolaget ska kunna redovisa för tillsynsmyndigheten att det finns tillräcklig avsättning för den gödsel som uppkommer i verksamheten.

Hantering av tvättvatten etc (villkor 13)

Vatten som innehåller näringsämnen eller föroreningar kan ha en påverkan på yt- och grundvatten om det släpps ut i omgivningen. Sådant vatten ska därför samlas upp och lagras till dess lämpliga spridningsförhållanden råder.

Buller (villkor 14)

Föreskrivna bullernivåer är i enlighet med de som återges i Naturvårdsverkets vägledning om industri- och annat verksamhetsbuller. De föreskrivna nivåerna är de som normalt föreskrivs som villkor. Tidsperioder har justerats i enlighet med bolagets yrkande.

Kemiska produkter, bränsle och avfall (villkor 15)

Utsläpp till mark eller vatten av kemiska produkter och avfall kan medföra allvarliga konsekvenser för miljön och för människors hälsa.

Det är viktigt att förvaring och hantering av kemiska produkter som till exempel bekämpningsmedel och avfall sker på ett betryggande sätt och i övrigt så att eventuellt spill och läckage kan samlas upp och omhändertas på ett miljömässigt lämpligt sätt. Det ska finnas absorptionsutrustning lättillgängligt för uppsamling vid eventuellt spill eller läckage.

Villkoret är formulerat enligt praxis. Miljöprövningsdelegationen bedömer att bolagets förslag på villkor angående hantering och förvaring av kemiska bekämpningsmedel omfattas detta villkor.

Energi (villkor 16)

Villkoret syftar till att minimera verksamhetens klimatpåverkan och är i enlighet med bolagets yrkande.

Kontrollprogram (villkor 17)

Enligt förordningen (1998:901) om verksamhetsutövares egenkontroll ska en verksamhetsutövare fortlöpande och systematiskt undersöka och bedöma riskerna med verksamheten från hälso- och miljösynpunkt. Resultatet ska dokumenteras. En del i egenkontrollen är att ha ett kontrollprogram och Miljöprövningsdelegationen fastställer därför ett villkor för detta.

Verksamhetens avslutande (villkor 18)

Villkoret syftar till att säkerställa att verksamheten i det fall den avslutas inte kvarlämnar avfall eller föroreningar. Eventuella åtgärder på grund av föroreningsskador, inklusive framtagande av provtagningsplaner och åtgärdsplaner, kan tillsynsmyndigheten besluta om med stöd av 10 kap. och 26 kap. miljöbalken.

Delegationer

Miljöprövningsdelegationen får med stöd av 19 kap. 5 § punkten 9 och 22 kap. 25 § tredje stycket miljöbalken överlåta åt tillsynsmyndigheten att fastställa villkor av mindre betydelse.

Miljöprövningsdelegationen anser att tillsynsmyndigheten ska ha möjlighet att vid behov fastställa ytterligare villkor avseende åtgärder för att begränsa luktstörning vid närliggande bostäder pga. gödselspridning. Det går inte att förutsäga om störande lukter kommer att uppstå. Därför måste tillsynsmyndigheten i en uppkommen situation bedöma om åtgärder eller begränsningar utöver vad som följer av villkoren i detta tillstånd måste vidtas. Villkoren kan anses vara av mindre betydelse.

Igångsättningstid

Bolaget planerar att utöka verksamheten genom att bygga nytt stall. Bolaget önskar ha en tid på sju år för att kunna genomföra utökningen etappvis. Mot bakgrund av de skäl som bolaget har åberopat finner Miljöprövningsdelegationen att en så lång igångsättningstid kan godtas.

Övriga överväganden

Verkställighetsförordnande

Enligt 22 kap. 28 § första stycket och 19 kap. 5 § första stycket punkten 12 miljöbalken får Miljöprövningsdelegationen, när det finns skäl till det, förordna att tillståndet till verksamheten får tas i anspråk även om det inte har vunnit laga kraft.

Det har inte framförts några invändningar mot bolagets yrkande om verkställighetsförordnande. Med hänsyn till det och till de skäl som bolaget har åberopat anser Miljöprövningsdelegationen att yrkandet om verkställighetsförordnande kan bifallas.

Igångsättningsmedgivande

Bolaget har yrkat att Miljöprövningsdelegationen i särskilt beslut, enligt bestämmelserna i 22 kap. 26 § och 19 kap. 5 § punkten 10 miljöbalken, ska meddela tillstånd för bolaget att påbörja schakt- och grävningsarbeten innan beslut om tillstånd för verksamheten i övrigt är fattat.

Miljöprövningsdelegationen konstaterar att en förutsättning för att ett sådant särskilt tillstånd ska kunna meddelas är att verksamheten har bedömts tillåtlig. Miljöprövningsdelegationen anser att bedömningen av verksamhetens tillåtlighet är möjlig att göra först efter att synpunkter på den planerade verksamheten inhämtats genom kungörelse och remisshantering. Det har därför saknats förutsättningar att pröva frågan om särskilt tillstånd i ett tidigare skede. Miljöprövningsdelegationen bedömer att ett slutligt avgörande nu kan meddelas gällande hela ansökan och att det därmed inte finns skäl som motiverar en fördröjning av ett slutligt beslut genom att först pröva sökandens yrkande om särskilt tillstånd. Yrkandet ska därför avslås.

Sammanfattande bedömning

Miljöprövningsdelegationen anser sammanfattningsvis att, om föreskrivna villkor iakttas, verksamheten går att förena med de allmänna hänsynsreglerna och målen i miljöbalken och med en från allmän synpunkt lämplig användning av mark- och vattenresurserna samt med den för området gällande kommunala översiktsplanen. Tillstånd kan därför lämnas till verksamheten.

Information

Detta tillstånd befriar inte bolaget från skyldigheten att iaktta vad som gäller enligt andra bestämmelser för den anläggning eller verksamhet som tillståndet avser.

Ni kan överklaga beslutet

Se bilaga med överklagandehänvisning.

De som medverkat i beslutet

Detta beslut har fattats av Miljöprövningsdelegationen inom Länsstyrelsen i Örebro län. I beslutet har deltagit ordförande Jenny Gånge och miljösakunnig Jonas Georgsson. Ärendet har beretts av miljöhandläggare Eva-Marie Jansson.

Bilagor

1. Situationsplan
2. Överklagandehänvisning mark- och miljödomstolen

Kopia till

Sydnärkes Miljö- och byggnämnd
Naturvårdsverket
Havs- och vattenmyndigheten
Jordbruksverket
Aktförvarare

Meddelande om kungörelse

Kungl. Vitterhetsakademien (fastighet Stjärnsund 7:1)

Situationsplan med huvudalternativ för stall 4 (röd markering)

Ni kan överklaga beslutet hos mark- och miljödomstolen

Om ni inte är nöjda med Miljöprövningsdelegationens beslut, kan ni skriftligen överklaga beslutet hos mark- och miljödomstolen.

Så här överklagar ni beslutet

Miljöprövningsdelegationen måste pröva att överklagandet har kommit in i rätt tid, innan det skickas vidare tillsammans med handlingarna i ärendet. Därför ska ni lämna eller skicka er skriftliga överklagan till Länsstyrelsen Örebro län antingen via e-post; orebro@lansstyrelsen.se, eller med post; Länsstyrelsen Örebro län, 701 86 Örebro.

Tiden för överklagande

Ert överklagande måste ha kommit in till Länsstyrelsen senast den 11 mars 2026. Om det kommer in senare kan överklagandet inte prövas. I ert överklagande kan ni be att få ytterligare tid till att utveckla era synpunkter och skälen till att ni överklagar. Sedan är det mark- och miljödomstolen som beslutar om tiden kan förlängas.

Parter som företräder det allmänna ska ha kommit in med sitt överklagande **inom tre veckor** från den dag då beslutet meddelades.

Ert överklagande ska innehålla

- Vilket beslut som ni överklagar, beslutets datum och diarienummer.
- Hur ni vill att beslutet ska ändras.
- Varför ni anser att Miljöprövningsdelegationens beslut är felaktigt.

Om ni har handlingar som ni anser stödjer ert överklagande bifogar ni kopior på dessa. Kontakta Länsstyrelsen i förväg om ni behöver bifoga filer som är större än 25 MB via e-post.

Ombud

Om ni anlitar ett ombud som sköter överklagandet åt er ska ombudet uppge sitt namn, adress och telefonnummer. Ombudet bör också bifoga en fullmakt.

Behöver ni veta mer?

Har ni ytterligare frågor kan ni kontakta Länsstyrelsen via e-post, orebro@lansstyrelsen.se, eller via växeltelefonnummer 010-224 80 00. Ange diarienummer 16475-2025.